

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakértői véleménye

Kő dísz tárgyak szerzői jogi védelme és szolgai másolása

Ügyszám: SZJSZT – 13/14

A Megkereső által feltett kérdések:

- 1. Az M/1. alatt bemutatott Megkereső által tervezett és gyártott kődísz tárgyak azok egyéni és eredeti jellege folytán szerzői jogi védelem alá tartoznak-e, illetőleg mely M/1 alatt bemutatott tárgyak állnak szerzői jogi oltalom alatt?**
- 2. Az M/2 alatt csatolt összehasonlító ábra, illetve a két versenytárs honlapján található képek és információk alapján a Cég 1. által gyártott és forgalmazott termékek sértik, vagy sérthetik-e Megkereső termékeihez fűződő szerzői jogokat?**

A megkereséshez csatolt mellékletek

A megkereső a megkereséshez M/1 alatt csatolta saját katalógusát, M/2 alatt csatolt egy összehasonlító táblázatot Megkereső és a Cég 1. termékeivel.

Tényállás

Megkereső jogi képviselője útján megkereste a Szakértő Testületet szakvélemény elkészítése iránt. A megkereső előadta, hogy néhai J. J. aranykoszorús mester az 1980-as évek közepétől Megkeresővel kezdte el egyedi tervezésű és kialakítású kerti kődísz tárgyak készítését, amelyet J. J. halála után fia, J. Z. Megkeresővel együtt folytattak.

A dísz tárgyak elkészítési folyamata a következő:

- a szerzők a műről vázlatrajzot készítenek
- a művet a rajz alapján kifaragják
- sablont készítenek a műről
- egyedi összetételű betonból a sablonnal kiöntik a dísz tárgyat
- utána kézzel tovább finomítják, csiszolják.

A művek funkcionálisak, de megjelenésükben jellegzetesek.

A megkereső csatolta M/1 alatt katalógusát.

Megkereső észlelte, hogy a közelben működő Cég 1. néhány, Megkereső által gyártott és forgalmazott terméket apró módosításokkal másolja és saját termékként gyártja és forgalmazza. M/2 alatt csatolta megkereséséhez az összehasonlító táblázatot Megkereső és a Cég 1. termékeivel.

A Szakértő Testület eljárásának jogszabályi alapja

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szt.) 101. §-a alapján szerzői jogi jogvitás ügyben felmerülő szakkérdésekben a bíróságok és más hatóságok szakvéleményt kérhetnek a Hivatal mellett működő szakértő testülettől. A szerzői jogi szakértő testület felkérésre peren kívül is adhat szakvéleményt a felhasználási jog gyakorlásával kapcsolatos kérdésekben.

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezeteiről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 1. §-a szerint a Szerzői Jogi Szakértő Testület (a továbbiakban: Szakértő Testület) az Szt. 101. § (1) és (3) bekezdésében megjelölt ügyekben szakértői véleményt ad bírósági vagy hatósági megkeresés, vagy megbízás alapján. E rendelet alkalmazásában szerzői jogi jogvitás ügy az Szt.-ben szabályozott szerzői, szomszédos és adatbázis-előállítói jogok érvényesítésével összefüggő bármely jogvita. E rendelet alkalmazásában a felhasználási jog gyakorlásával kapcsolatos kérdésnek számít az Szt.-ben szabályozott vagyoni jog gyakorlásával kapcsolatos kérdés.

A Szakértő Testület előrebocsátja, hogy a megkeresés kérdései közül a 2. kérdés arra enged következtetni, hogy a megkereső és a megkeresésben szereplő másik cég, a Cég 1. között szerzői jogvita áll fenn, vagy legalábbis fog fennállni, amelyben a megkereső szerzői jogsértés megállapíthatósága esetén szerzői jogvitát kezdeményez a Cég 1.-vel szemben. A Szt. fenti 101. §-a és a Kormányrendelet 1. § (3) bekezdése alapján peren kívüli megbízás alapján a Szakértő Testület csak felhasználási jog gyakorlásával kapcsolatos kérdésben járhat el, amely pedig az Szt. szerinti vagyoni jog gyakorlásával kapcsolatos kérdés. A jelen megkeresés tárgya kielégíti a Kormányrendelet 1. § (3) bekezdésében foglalt kitételeket, mert az 1. kérdés a szerzői jog fennállására irányul, a második és harmadik kérdés azonban csak annyiban felel meg e peren kívüli megbízáson alapuló megkeresés követelményeinek, amennyiben a megkereső szerzői vagyoni jogainak gyakorlásával kapcsolatos. A Szakértő Testület álláspontja szerint a 2. kérdést lehet úgy értelmezni, hogy arra irányul, hogy a megkereső gyakorolhatja-e a megkeresésben szereplő versenytárral szemben szerzői vagyoni jogait, így a megkeresés ezen része is teljesíthető a Szakértő Testület álláspontja szerint.

A Szakértő Testület azt is előrebocsátja, hogy a Szakértő Testület nem végezte el az összes, a megkereső honlapján szereplő, a megkereső által készített kő dísz tárgy egyenkénti, szerzői jogi szempontú elemzését (a megkereső nem is közölte honlapjának címét), ahogy nem vizsgálta meg a www...hu weboldalon található valamennyi kő dísz tárgyat sem egyenként a szerzői jogsértés megtörténte szempontjából. A Szakértő Testület a 2. kérdésre a megkereséshez csatolt M/2 számú összehasonlító mellékletet vizsgálta részletesen, a honlapon szereplő többi kő dísz tárgyat csak általánosságban értékelte. A Szakértő Testület az 1. kérdés megválaszolásához szintén csak általánosságban vizsgálta Megkereső kő dísz tárgy termékeit, tekintettel arra, hogy a megkereső a teljes katalógusára általában vonatkoztatva tette fel kérdését.

Az eljáró tanács szakvéleménye

1. Az eljáró tanács válasza az 1. kérdésre

„Az M/1 alatt bemutatott, Megkereső által tervezett és gyártott kődísz tárgyak azok egyéni és eredeti jellege folytán szerzői jogi védelem alá tartoznak-e, illetőleg mely M/1 alatt bemutatott tárgyak állnak szerzői jogi oltalom alatt?”

A Sztj. 1. § (1) bekezdése szerint a törvény védi az irodalmi, tudományos és művészeti alkotásokat. A (2) bekezdés alapján szerzői jogi védelem alá tartozik - függetlenül attól, hogy e törvény megnevezi-e - az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása. Ilyen alkotásnak minősül különösen:

m) az iparművészeti alkotás és annak terve.

Az iparművészeti alkotás használati funkcióval is rendelkező dísz tárgyat jelent, amely a vizuális művészet esztétikai törvényeinek van alávetve. Az iparművészeti alkotás lehet egyedi alkotás, de lehet többszörösített mű is, minden esetben azonban döntően kézi munka eredménye, és többszörösítés esetén is igényli a kivitelezésben az alkotó kezének munkáját vagy legalább döntő közreműködését.¹

Az Sztj. 1. § (3) bekezdése szerint a szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítéllettől. A Sztj. 1. § (6) bekezdése szerint valamely ötlet, elv, elgondolás, eljárás, működési módszer vagy matematikai művelet nem lehet tárgya a szerzői jogi védelemnek. Az egyéni, eredeti jelleggel a tartalom gondolati kifejezésének kell bírnia.

A Szakértő Testület álláspontja szerint az M/1 szám alatt csatolt katalógusban bemutatott kő dísz tárgy termékek egyéni, eredeti jellegük esetén a Sztj. 1. § (1) bekezdés m) pontja szerinti iparművészeti alkotások közé tartozhatnak, mivel a megkereső elmondása szerint teljesül az a feltétel, hogy a termékek elkészítését gondos tervezés előzi meg, ahol egyedileg minden termék megrajzolásra kerül, majd egyedileg kifaragják, melyből sablon készül, a sablonból kiöntött beton termékeket pedig minden esetben egyedileg kézzel finomítják, csiszolják véglegesre.

A megkeresés tárgyát képező termékek azonban csak akkor állnak szerzői jogi védelem alatt, ha a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni eredeti jelleggel bírnak. A termékek gondos elkészítése, illetve az abba befektetett munka mennyisége vagy minősége önmagában a szerzői jogi védelmet nem alapozza meg.

Az M/1 alatt csatolt katalógusban található kő dísz tárgyak formáját meghatározza funkcionális (például virágvályú, kerti grill, szalonnasütő, asztal, szék, szökőkút, csobogó, járólappal, lépcső, támfal, kerékpártartó, madáritató, kút, lámpa), ez azonban nem okoz olyan műszaki szükségszerűséget, amely miatt egy adott funkció csak egy meghatározott méretű, formavilágú, külső kialakítású termékkel lehetne megvalósítható. A funkcionális betartásával tehát a művésznek nagyfokú alkotási szabadsága van abban a tekintetben, hogyan határozza meg az egyes funkciók ellátására alkalmas termékek külső kialakítását.

Az egyes termékek alapanyagának, vagyis a betonötvözetnek szerzői jogi szempontból csak annyiban van jelentősége, amennyiben az befolyásolja a termékek külső kinézetét.

Az alapanyag összetétele nem állhat szerzői jogi oltalom alatt, nem kizárt azonban más, például szabadalmi oltalom vagy know-how, illetve üzleti titok fennállása a termékek elkészítéséhez használt betonötvözetben. Önmagában tehát nem jelent szerzői jogsértést, ha egy versenytárs ugyanazt vagy hasonló alapanyag összetételt alkalmaz a saját termékének előállításához. Ugyanígy nem jelent önmagában szerzői jogsértést más gyártástechnológiájának átvétele sem.

---

¹ A szerzői jogi törvény magyarázata, KJK Kerszöv Kiadó, Budapest, 2000., 325. oldal 1.4. pontja.

A Szakértő Testület rögzíti, hogy minden kő dísz tárgy esetében csak egyenkénti vizsgálat alapján lehet eldönteni, hogy egy-egy konkrét kő dísz tárgy szerzői jogi védelemben részesül-e. Termékcsoportonként az adott termékcsoportba tartozó összes termékre csak akkor állapítható meg szerzői jogi védelem fennállása, ha a termékcsoportba tartozó összes termék ugyanazzal az egyéni, eredeti jellegű tulajdonsággal rendelkezik. Amennyiben a termékcsoport valamely tagja nem rendelkezik a termékcsoportra jellemző és a szerzői jogi védelemhez szükséges egyéni, eredeti jellemvonásokkal, úgy az a konkrét termék nem részesülhet szerzői jogi védelemben. A Szakértő Testület a megkeresés 1. kérdését termékcsoportonként vizsgálta, és a jelen szakvélemény mellékletét képező táblázatban foglalta össze véleményét.

Egyéni, eredeti jellegűek és szerzői jogi oltalom alatt állnak az alábbi, az M/1 szám alatt csatolt katalógusban található termékek:

Antik görög, római és egyéb antik stílusvilágot idéző termékek:

- Római váza
- Görög váza
- Vékony oszlop vázája
- Műkő asztal, komplett, műkő szék

Ezen kő dísz tárgyak közös jellemzője, hogy az antik világot idézik, legyen az ókori görög, római, vagy egyéb antik kultúra. Ezen termékek elkészítésénél az alkotó ihletet merített az antik ókori építészet, szobrászat, és a régészeti feltárások során fellelt antik edények formavilágából, az ebbe a csoportba tartozó termékek egy része (például a vázák) kevésbé kidolgozottak, azt a hatást keltik, mintha nagyon régi, ódon darabok lennének, esetenként ezt a jelleget hangsúlyozzák még szabálytalan, letöredezett szélekkel, peremekkel is.

Maga az antik hatás önmagában nem áll szerzői jogi védelem alatt, hiszen az csupán az Sztj. 1. § (6) bekezdése szerinti ötletnek minősül, azonban az ezen antik hatású termékcsoportba tartozó termékek esetében az alkotó úgy ötvözte az antik hatást a mai kor követelményeivel, formavilágával, hogy ezáltal egy egyéni, eredeti termékcsoportot hozott létre és az egyes konkrét termékek egyéni, eredeti jellegű szerzői jogi alkotások.

Reneszánszot, Középkort idéző termékek:

- Figurás virágvályú és talpa

A középkort, illetve újkort idéző termékcsoportba tartozó termékek elsősorban díszítésükkel és formai kialakításukkal érik el az egyéni, eredeti jelleget. A Figurás vályú és talpa terméket a madárminta, a virágdíszes és egyéb indás motívumokat tartalmazó faragások teszik jellegzetessé, és úgy idézi a romantika korszakát, hogy masszív tömegük mellett már magukban hordozzák a könnyedséget is, és hangulatukban kötődnek a romantikus kor ideáljaihoz.

Víz elemhez köthető termékek:

- Hullámaljú ovál váza

A termék hullám mintázatában és lendületes, legömbölyített formájában idézi meg a folyót, illetve az óceánt, amelynek kimunkálása jellegzetes, a téma megvalósításában az alkotó művészi elképzeléseit visszatükröző egyéni, eredeti jelleget kölcsönöz a vázának.

Állatot formázó termékek:

- Oroszlán
- Oroszlánfejes váza

Ezen termékcsaládban az alkotó állatokat formázott meg.

A fekvő oroszlán egy szoborszerű, élethű oroszlán forma, részlet gazdag kidolgozottsággal, de a szerző egyéni stílusát idéző, rendezett, enyhén geometrikus kialakítású sörénnyel, amely ellensúlyozza az oroszlán természetes vonásait és ezáltal kicsit meseszerűvé teszi az alakot.

Az oroszlánfejes váza egy antik hangulatot árasztó, finoman kidolgozott, gondosan kivitelezett váza, amelynek mintázata egy stilizált oroszlán fejet ábrázol, de emberi testen, amely nagy képzelőerőről tesz tanúbizonyságot és régi mítoszok állatait, szerzeteit idézi fel.

Tárgyat formázó termékek:

- Bakancs
- Seprűs kút

A termékcsoporthoz tartozó termékek között az a közös vonás, hogy mindegyik egy hétköznapi használati cikket mintáz, formáz meg. A bakancs esetében ez a forma inkább egy rajzolt, mesébe illő, elnyűtt bakancsot jelent, amelynek megformálása élethű, de mégis kicsit meseszerű. A seprű esetében viszont éppen ellenkezőleg: a szerző minél inkább törekedett az élethű kialakításra, és a kút termék esetében szokatlan seprű forma választása és megalkotása adja az egyéni, eredeti jelleget.

Ki kell emelni, hogy önmagában sem a bakancs, sem a seprűforma nem áll szerzői jogi védelem alatt, minden esetben csak az adott, ismert forma konkrét megformálása állhat szerzői jogi oltalom alatt az adott funkcionális termék vonatkozásában.

Természeti formát követő termékek:

- Fatörzs virágvályú
- Fatörzs szék
- Összerakható fatörzs váza

A fatörzs formájú és mintájú termékcsoporthoz tartozó termékeknel a szerző a minél élethűbb megformálásra törekedett, a kő anyag külső megmunkálása, kialakítása, a termék formája teljes egészében olyan, mintha a termék fából készült volna. A virágtartó formája nem szokványos kaspó vagy cserép forma, hanem követi a fatörzs vonalát, ugyanez igaz a fatörzs székre és vázára is. A kőből készült virágtartók, vázák körében nem megszokott fatörzs forma alkalmazása, során a fatörzs forma visszaadásában megnyilvánuló alkotói döntések az alkotásban megtestesült jelentős szerzői szellemi tevékenységet igazolnak.

Gyümölcs, növény formájú termékek:

- Beültethető ananász
- Beültethető kókuszdió
- Beültethető dísztök
- Beültethető sárgadinnye
- Óriás dísztök 45 cm átmérőjű
- Levél kandalló
- Sziromlevél kerti grill
- Kagylós kerti grill

Ezen termékcsoportha tartozó termékek közül a gyümölcsöt formázó termékek esetében a szerző célja az volt, hogy élethűen, de mégis kicsit stilizáltan, a tökéletes, ideális gyümölcsformát megidézően kerüljön sor a gyümölcs utánzására. Kiemeljük, hogy a vázák, virágtartók, kerti kődísz tárgyak körében elterjedt a gyümölcs, növény, zöldség forma alkalmazása, ebből eredően a termékek egyéni, eredeti jellegét nem az adja, hogy mely gyümölcs, zöldség, növény formáját veszi fel a termék, hanem az, ahogyan ez a gyümölcs a konkrét terméken megformálásra, kialakításra kerül. Vagyis ezen termékek esetében maga az ötlet, hogy a termék gyümölcs, zöldség, növény formájú legyen, nem áll szerzői jogi védelem alatt.

Az eljáró tanács úgy ítélte meg, hogy a konkrét termékek esetében a gyümölcs, zöldség forma kialakítása, megformálása volt egyéni, eredeti jellegű, azaz megállapítható, hogy a kívánt funkció és a kiválasztott forma kreatív, alkotó tevékenység útján történő megvalósítása történt.

A levél kandalló, sziromlevél kerti grill és kagylós kerti grill esetében a készítő ezen formákat az egyedi megvalósítási móddal alkalmazta ilyen termékekre, úgy, hogy ezen természetes formák alkalmazása nem általánosan elterjedt ezen kerti kőtermékek, azaz grillek, kandallók körében. Ezen túlmenően a növény minta, növényforma megformálása, kidolgozása az élethű növényt művészi visszaadását mutatja, mivel a valóságos növényformától a szerző fantáziája alapján eltér, a levél kandalló esetében egy dinamikus, meghökkentő, szokatlan formát hozva létre, míg a sziromlevél termék esetében egy légies, könnyed, íves, természetes formát eredményezve, a kagylós kerti grill esetében pedig gazdag részlet kidolgozottsággal kombinálva. A fenti jellemzők együttesen adják ezeknek az alkotásoknak az egyéni eredeti jellegét, amely szerzői jogi védelmüket megalapozza.

Természetes anyagot mintázó külső kialakítású termékek

Ezen termékcsoportha a legnépesebb, ebbe tartoznak mindazok a termékek, amelyek valamely természetes anyagot, természetben fellelhető formát utánoznak külső megjelenésükben, olyan látszatot keltenek, mintha abból az adott anyagból lennének.

Fő kategóriái a tufa kinézetű, szikla kinézetű, kéreg, kavics, toboz, pala, levél, korall, rétegelt, téglaretegelt termékek.

Az eljáró tanács ismét kiemeli, hogy ezen természetes anyagot utánzó külső kialakítások önmagukban nem állnak szerzői jogi védelem alatt, így senki nem sajátíthatja ki magának például a szikla kinézetű virágcserepet, a tufa vagy a kéreg mintás asztalt, és így tovább. Önmagában tehát az a tény, hogy a termék külső megjelenése, anyaga valamely természetben

előforduló anyag mintáját hordozza, még nem teszi egyéni, eredeti jellegűvé a terméket, ha a termék egyébként szokványos alakú, és a funkció által behatárolt.

Annak eldöntéséhez, hogy az ezen külső anyagmintázattal rendelkező termékek egyéni, eredeti jellegűek-e, azt vizsgálta a szakértő testület, hogy ezen anyagjellemzőn kívül is van-e olyan eleme a termékeknek, amely az anyagmintázattal összhatásában egyéni, eredetivé teszi őket.

Ez alapján az alábbi termékek szerzői jogi oltalmát állapította meg az eljáró tanács:

Tufa mintázatú termékek közül:

- *Köralapú, ívelthátú tufás cikkely váza:* a formavilág eltér a vázák körében megszokottól, lendületes, mégis harmonikus forma jellemzi;
- *Tufás összerakható váza:* az íves, idealizált szimmetrikus virágforma teszi különlegessé a terméket;
- *Tufa váza, oszlopszerű, 3 féle magasságban:* a szabálytalan forma, az érdes felület, a letöredezett szél, a szivacsos, könnyed hatás együttesen eredményezik az egyéni, eredeti jelleget;
- *Tufa váza, kordon:* a szabálytalan forma, az érdes felület, a letöredezett szél, a szivacsos, könnyed hatás együttesen eredményezik az egyéni, eredeti jelleget;
- *Tufa egy, kettő, három, négy ültetőteres váza:* lekerekített, természetes tufához megszólalásig hasonló, szabálytalan alak és természetes szín, és az anyag adta külső megjelenés együttesen kelti a nem szokványos jelleget;
- *Oszlopos tufás 36, 43 és 48 cm átmérőjű vázák:* letisztult, geometriai formavilág, kör és szögletes elemek vegyítése együttesen eredményezi a kaspók, vázák körében nem átlagos külső kinézetet;
- *Ovál asztalos tufás grillező:* lendületes ívek, hagymakupola szerű felső rész, többrétegű alsó asztalrész, masszív, gömbölyű hatást keltő külső kialakítás, amely nem a funkcióból adódik;
- *Kehely alakú tufás kerti grill:* lendületes, ívelt vonalak, gondosan megtervezett, harmonikus összhatás jellemzi a terméket;
- *Körtetejű, ívelthátú tufás szalonnasütő:* a teljes felső körforma harmóniát sugárzó egységét megbontja a függőlegesen lecsapott első rész, de megfelelően ellensúlyozza a terjedelmes, gömbölyű, íves felső rész, amely a terméknek jellegzetes sziluettet ad;
- *Körtetejű, ívelthátú tufás szék és tufás ovál asztal:* a hengeres alapformát a palást jellegű kiszélesedő hátsó rész teszi jellegzetessé, amely összhangban van az asztal lábát félig körbefogó, szintén palást jellegű réteggel.

Kéreg mintázatú termékek közül:

- *Kéreg mintás váza és asztalláb:* a váza szabályos, idealizált virág alakja, és az asztalláb felfele törekvő, kúpos hatású, szabálytalan, természet ihlette formája együttesen ad egyedi stílust;
- *Kéreg mintás összerakható váza:* a váza szabályos, idealizált virág formája teszi egyedivé;
- *Piskóta kéreg váza 25 és 45 cm magas:* a babapiskóta alak nem megszokott forma a virágtartók körében, ezért kővázaként való alkalmazása egyedivé teszi a terméket a kéreg mintázatú külső kialakítással együtt;

- *Magas és alacsony csőrös, kéreg váza vagy csobogó elem:* a szabálytalan, puha, természetes hatást keltő, kerek, de szögletes elemeket is magában foglaló forma teszi különlegessé a terméket;
- *Kéreg váza 28 cm átmérőjű:* alacsony, gömbölyded forma a termék oldalán lévő, gerezedet mintázó támasztó bordákkal, amely a terméknek jellegzetes külsőt kölcsönöz;
- *Kéreg mintás 80 cm-es tál:* a csonka kúp alakú tartóláb és az ideális, szabályos, szimmetrikus virág alakú tál összhatásában harmonikus, mégis szokatlan a virágtartók körében;
- *50 cm-es kéreg váza:* a váza formája egy klasszikus virágcserep forma, azonban összhatásában a kéreg mintájú külső kialakítással jellegzetes, a termékcsoporthoz illeszkedő, és a Megkereső stílusát követő darab;
- *120 cm átmérőjű kérgelt váza, vagy csobogó elem:* a váza kerek, szabálytalan alakja, amőbához hasonlító, elfolyó külső kialakítása hűen illeszkedik a Megkereső stílus elemeibe;
- *Oszlopos, kéreg mintás 36, 43, 48 cm átmérőjű vázák:* letisztult, geometriai formavilág, kör és szögletes elemek vegyítése együttesen eredményezi a kaspók, vázák körében nem átlagos külső kinézetet;
- *Négyzet alapú kéreg váza, kétféle magasságban:* stílusjegyeiben az előző váza szögletes kivitele, amely a szögletes oldalsó tartóoszlopokhoz és a szögletes alaphoz egy gömbölyű, lefelé szűkülő cserépfarmát vegyít;
- *Kéreg kerti grill:* egy öreg fa kivájt odúját idéző, természetes hatást keltő, ívelt, szépen megmunkált tartóoszlopokkal díszített kerti grill, amely különleges hatást kelt;
- *Négy, illetve háromlábú asztalos kerti grill:* a fatörzset imitáló, hármas bordázatú lábak tartják a szintén fatörzs mintázat asztallapot, amely így olyan hatást kelt, mintha igazi fából faragott, természetes anyagból készült volna;
- *Kéreg szalonnasütő:* a két összenőtt fatuskó hatását keltő piskóta alakú ülőkék teszik ezt a terméket jellegzetessé;
- *Kéreg mintás, 140 cm-es asztal:* a szabálytalan, több száz éves fatörzsből kivágott körszelet hatását keltő, rézsút vágott oldalú asztallap a kúp alakú, felfelé keskenyedő, jellegzetes asztallábbal könnyed, és egyben nagyon masszív hatást kelt;
- *Kör alapú, kéreg szék:* egy fa törzséből kifaragott hatást keltő, csonka kúp alakú törzsön álló, fakörszeletet imitáló kerek széklappal a termék természetes hatást kelt;
- *Kétlépcsős, kéregmintás csobogó:* fakörszelet hatást keltő, szinteltolással elhelyezett kömedencék magukon hordozzák a Megkereső stílusának legfontosabb egyedi jegyeit;
- *Beültethető kéreg kertszegélykő:* hengeres alakú, magasított, összenőtt fatörzsekhez hasonlító, a Megkereső stílusának jegyében készült termék.

Kavics mintás termékek közül:

- *Ívelt szélernyős kerti grill, kavicsos kivitel:* a kavicsos kivitel önmagában nem minősül egyéni, eredeti jellegűnek, a termék jellegzetességét a kerti grillektől szokatlan, íves, légies formavilág adja, amelyben 3 lábakon álló alagútszerű elem alkotja az alsó részt, és egy hozzájuk illeszkedő félköríves karéj a felső részt;
- *Bográcsos szalonnasütő, kavicsos kivitel:* a termék jellegzetességét az íves, kovácsoltvas kerítésre emlékeztető formavilágú, négyzet alapú oldalfalak adják;
- *Kör alakú, fonott szélű szék és asztal, kavicsos kivitel:* a termékcsalád jellegzetességét a filigrán, könnyed kialakítás, a hengeres, kör alakú szabályos geometriai formák adják.

A toboz mintás termékek közül:

- *Toboz váza 53 cm átmérőjű:* a tobozra hasonlító külső felület teszi jellegzetessé az egyébként alakjában klasszikus, a vázák körében szokványos terméket.

A pala mintás termékek közül:

- *Palás váza 80 cm hosszú 20,25 cm magas:* a pala mintát idéző, szabálytalan kerek alakú váza jellegzetességét a külső anyag kialakítás és a forma együttesen adja;
- *Palás kerti kút:* hengeres formájú, felső gyűrűvel ellátott, szabálytalan alakú medencében álló termék, amely régies hatást kelt.

A szikla mintás termékek közül:

- *Sziklamintás 32 cm átmérőjű váza:* a termék különlegességét a váza formája adja: nem szokványos formavilág, amely egy széles kör alaptól induló, felfelé szűkülő, majd kicsit mégis kiszélesedő alak;
- *Sziklamintás kandalló:* szabálytalan, dőlő, repedezett sziklák által körülvevett barlangbejáratot imitáló jellegzetes forma;
- *Sziklás kör grillező:* letisztult formavilágú, kerek, klasszikus stílust idéző, felfelé kiszélesedő forma;
- *Szikla mintás szék és asztal:* Stonehenge-et idéző, természetes sziklatömböket imitáló, szabálytalan alakú, letöredezett szélű formák;
- *Négy kiállású sziklakút:* sziklából kivájt hatást keltő, legömbölyített formájú, véséssel díszített oldalkarima és a kút hátulján lévő faragások teszik egyedivé a kút;
- *(Bordázott) Sziklás kerti lámpa:* a lámpa egyéni jellegét a gerezd alakú függőleges oldalkialakítás és a három szintű kerek tető adja, a bordázott verziónál további elem még a vízszintes bordázottság az oldalgerezdeken;
- *(Bordázott) sziklás lámpaoszlop:* az előző jegyeit magán hordozó, kétemeletes verzió;
- *Hullámos oldalú sziklás kerti lámpa:* az előző szikla lámpa jellegzetes oldalsó gerezdjeihez hasonló oldalsó falak külső részének hullámossá alakításával egy szögletesebb formát értek el, amely megkülönbözteti a terméket.

Levél mintázatú termékek közül:

- *Tölgyleveles vázák:* a vázák formája hagyományos váza, kaspó forma, azonban a gazdag tölgyfalevél mintázatú faragás egyénivé teszi a terméket;
- *Borostyános kerti grill:* a kőkorszakot idéző kőlapokból összeállított formát a kőlapokra illesztett, faragott borostyánlevél díszítés teszi különlegessé.

Rétegelt mintázatú termékek közül:

- *Piskóta alakú rétegelt 40, 50, 60 70 cm-es váza és Rétegelt váza 100 cm hosszban:* a babapiskóta alak nem megszokott forma a virágtartók körében, ezért kővázaként való alkalmazása egyedivé teszi a terméket a kavicsrétegekre emlékeztető mintázatú külső kialakítással együtt;
- *50 cm átmérőjű rétegelt váza:* a váza formája egy klasszikus virágcserep forma, azonban összhatásában a rétegelt mintájú külső kialakítással jellegzetes, a termékcsoportba illeszkedő, és a Lonkai stílust követő darab;

- *Rétegelt téglás váza 42-55 cm-es, 55-68 cm-es, 42-55-68 cm-es:* a termék egyedi jellegét egyrészt az apró téglás külső borítás, másrészt pedig a termék felfelé szélesedő, többszintű kialakítása adja;
- *Rétegelt, négyemeletes szalonnasütő:* a termék egyéni vonását a babapiskóta forma és a kavicsrétegeket idéző felszíni kialakítás adja együttesen;
- *Rétegelt talpas váza:* a letöredezett szélek, a felfelé kiszélesedő, durva, agyagrétegekre emlékeztető külső kialakítás és forma, a keskeny hengerszerű talp együttesen adja a termék jellegzetességét;
- *Rétegelt tál:* a letöredezett szélek, a felfelé kiszélesedő, durva, agyagrétegekre emlékeztető külső kialakítás és forma adják a jellegzetességét.

Bordázott mintázatú termékek közül:

- *Három ültetőteres vízszintesen bordázott váza:* a termék egyéni jellegét az egyes szinteken lévő kaspók felfelé szűkülő, kerek formája adja, a bordázat viszont szokványosan alkalmazott díszítés az ilyen termékeken;
- *Vízszintesen bordázott 32 cm átmérőjű váza:* a termék egyéni jellegét a kaspó felfelé szűkülő, kerek formája adja, a bordázat viszont szokványosan alkalmazott díszítés az ilyen termékeken;
- *Bordás 60 cm magas kerti lámpa:* a termék egyedi jellegét a modern, periszkópra emlékeztető forma adja, a bordázat viszont szokványosan alkalmazott díszítés az ilyen termékeken.

A Szakértő Testület véleménye szerint nem állnak szerzői jogi oltalom alatt és nem egyéni, eredeti jellegűek az alábbi M/1 katalógusban található termékek:

- járdalapok
- lépcsők
- támfalak
- Amfora
- Lancelot váza
- Harmonikás kocka sima fehér virágtartó
- Harmonikás kocka spricelt fehér virágtartó
- Harmonikás kocka kavicsos virágtartó
- Harmonikás 100-as sima fehér virágvályú
- Harmonikás 100-as spricelt fehér virágvályú
- Harmonikás 100-as kavicsos virágvályú
- Harmonikás oszlopos virágvályú kavicsos kivitel
- Harmonikás oszlopos virágvályú sima kivitel
- Harmonikás oszlopos virágvályú spricelt kivitel
- Sziklás virágtartó
- Kagyló
- Kagylós kollekción 1-8
- Hosszú csőrös tufás váza és csobogó
- Kerékpártartó, kavicsos
- Beültethető kavicsok
- Sziklamintás 60 cm-es átmérőjű kaspó
- Kerékpártartó, sziklás kivitel
- Madáritató
- Lencse váza

- Legyező váza
- Csepp váza
- Vízszintesen bordázott 60 cm átmérőjű kaspó
- Hengeres vázák
- Ívelt szék
- Négyzetes fonású vázák
- Fekvő fonatú vázák
- Füles edény
- Lépcsős csobogó
- Lépcsős csobogó, medencés elem

A Szakértő Testület véleménye szerint a fent felsorolt termékek, termék kategóriák azért nem állnak szerzői jogi oltalom alatt, mert:

- a) funkcionalitásuk vagy annyira behatárolja a külső kialakításukat, hogy ezért kizárt az egyéni, eredeti jelleg (például lépcsők, támfalak, lépcsős csobogók), vagy
- b) a jellegzetesség csak az alkalmazott anyagból adódik, mintsem a termék formai kialakításából (például járdalapok, sziklás virágtartó, sziklás kaspó, bordázott kaspó, hengeres vázák), vagy
- c) az ilyen külső kialakítás nem ismeretlen, nem szokatlan a kő dísz tárgyak körében, hanem széles körben elterjedt (például kagyló, kagyló kollekció egésze, madáritató, beültethető kavicsok, hosszú csőrös tufás váza és csobogó, harmonikás termékcsoport) és a termékek egyéb megformáltsága sem mutat fel egyéni, eredeti vonásokat.

2. Az eljáró tanács válasza a 2. kérdésre

„Az M/2 alatt csatolt összehasonlító ábra, illetve a két versenytárs honlapján található képek és információk alapján a Cég 1. által gyártott és forgalmazott termékek sértik, vagy sérthetik-e Megkereső termékeihez fűződő szerzői jogokat?”

A Sztj. 16. § (1) bekezdése szerint a szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére. E törvény eltérő rendelkezése hiányában a felhasználásra engedély felhasználási szerződéssel szerezhető. Ugyanezen szakasz (6) bekezdése pedig kimondja, hogy jogosulatlan a felhasználás különösen akkor, ha arra törvény vagy az arra jogosult szerződéssel engedélyt nem ad, vagy ha a felhasználó jogosultságának határait túllépve használja fel a művet.

Az Sztj. 17. §-a példálózó jelleggel felsorolja az egyes felhasználási módokat, amely szerint a mű felhasználásának minősül különösen:

- a) a többszörözés (18-19. §),
- b) a terjesztés (23. §),
- c) a nyilvános előadás (24-25. §),
- d) a nyilvánosságához közvetítés sugárzással vagy másként (26-27. §),
- e) a sugárzott műnek az eredetihez képest más szervezet közbeiktatásával a nyilvánosságához történő továbbközvetítése (28. §),
- f) az átdolgozás (29. §),
- g) a kiállítás (69. §).

Az Sztj. 18. §-a szerint a szerző kizárólagos joga, hogy a művét többszörözze, és hogy erre másnak engedélyt adjon. Többszörözés:

- a) a mű anyagi hordozón való - közvetlen vagy közvetett - rögzítése, bármilyen módon, akár véglegesen, akár időlegesen, valamint
- b) egy vagy több másolat készítése a rögzítésről.

Az Szjt. 29. §-a alapján pedig a szerző kizárólagos joga, hogy a művét átdolgozza, illetve hogy erre másnak engedélyt adjon. Átdolgozás a mű fordítása, színpadi, zenei feldolgozása, filmre való átdolgozása, a filmalkotás átdolgozása és a mű minden más olyan megváltoztatása is, amelynek eredményeképpen az eredeti műből származó más mű jön létre.

A fenti jogszabályhelyek alapján kell esetről esetre, minden egyes termék esetében külön-külön megvizsgálni, hogy mely termékek minősülnek szerzői jogsértőnek, és melyek nem.

A Szakértő Testület előrebocsátja, hogy a következetes joggyakorlat szerint önmagában az ötletek átvétele, alkalmazása nem valósít meg szerzői jogsértést a Szjt. fent idézett 1. § (6) bekezdése miatt, mely szerint az ötletek nem állhatnak szerzői jogi oltalom alatt, így azok átvétele szerzői jogsértést sem valósíthat meg. Ezek alapján például az indaminta, a kerek vagy szögletes forma, vagy az állatfigura alkalmazása önmagukban nem állnak szerzői jogi oltalom alatt, így azokat mint ötleteket bárki más szabadon felhasználhatja saját alkotásában. Az ilyen ötletek, minták, motívumok összhatást elérő megformáltsága, egyéni, eredeti jellegű, konkrét művészi ábrázolásaként a terméken már állhat szerzői jogi védelem alatt, ahogy erre a fentiekben utalt is az eljáró tanács az egyes termékcsoportok bemutatásánál, és ezen konkrét megvalósult, kifejezett és a szerzői jogi védelmet megalapozó egyéni, eredeti megjelenés átvétele megvalósíthat szerzői jogsértést.

Azt is fontosnak tartja a Szakértő Testület kiemelni, hogy a szerzői jogi védelem nem terjed ki, ahogy fent már említésre került, a termékek alapanyagára, összetételére és a gyártástechnológiára sem, ugyanis az szintén nem állhat szerzői jogi védelem alatt, arra legfeljebb más oltalmi formák vonatkozhatnak.

Azt is hangsúlyozni kell, hogy a stílusutánzás önmagában szintén nem valósít meg szerzői jogsértést, ugyanis a szerzői jogi oltalom nem terjed ki egy egész stílusra. A szerzői jog mindig csak konkrét művészeti alkotást véd, és szerzői jogsértés mindig csak konkrét, védelem alatt álló mű jogosulatlan felhasználásával követhető el.²

A fenti elvek figyelembe vételével az M/2 alatt csatolt összehasonlításban szereplő Cég 1. által gyártott termékekről az alábbi állapítható meg:

Sziklás kerti lámpa (124.1) vs. Gomba lámpa tojássoros oldalelemekkel:

A „*Gomba lámpa tojássoros oldalelemekkel*” elnevezésű termék ugyanolyan formai kialakítású, mint a megkereső Sziklás kerti lámpa elnevezésű terméke. A különbség pusztán annyi, hogy a Cég 1. által gyártott termékre a megkereső termékéhez képest plusz külső díszítés került, a tetejére egy fonalszerű, a tetőről levezető vonal, míg az oldalsó gerezdek külső részére egy többsoros, vésett, illetve geometriai mintázatú díszítés. A hasonlóságokat részletesen számba véve megállapítható, hogy a Cég 1. terméke ugyanúgy kör alakú alapon helyezkedik el, ugyanúgy három gerezd alakú, kerek oldalsó fala van, és a teteje is majdnem ugyanolyan kialakítású, mint a megkereső termékének. A kő megmunkálása, külső kinézete, szerkezete, színe is nagyon hasonló, a kétféle termék arányai is csaknem azonosak. A

² A 106/1971. számú szakvéleményében is hangsúlyozta a Szerzői Jogi Szakértő Testület.

termékek fenti jellemzőik alapján összességükben feltűnő hasonlóságot mutatnak fel, az egyszerű szemlélő számára is nyilvánvaló a két termék esetében az azonos megjelenésre törekvés.

A fenti azonosságok és hasonlóságok, valamint a megkereső által leírt tényállás alapján megállapítható, hogy a Cég 1. által forgalmazott Gomba lámpa tojássoros oldalelemekkel elnevezésű termék Megkereső Sziklás kerti lámpa elnevezésű terméke alapján készült, azt kis mértékben megváltoztatva, de annak jellegzetes elemeit többszörözve, vagyis azok Megkereső termékének az utánképzései.

Sziklás lámpaoszlop (124.2) vs. Dupla Gomba lámpa „Treff” mintázatú oldalsó elemekkel

A „Dupla Gomba lámpa „Treff” mintázatú oldalsó elemekkel” nevű termék ugyanolyan formai kialakítású, mint a megkereső „Sziklás lámpaoszlop” elnevezésű terméke, ugyanúgy kétszintes. A különbség pusztán annyi, hogy a Cég 1. által gyártott termékre a megkereső termékéhez képest plusz külső díszítés került, a tetejére egy fonalszerű, a tetőről levezető vonal, míg az oldalsó gerezdek külső részére egy treff (lóhereszerű) mintázatú díszítés. A hasonlóságokat részletesen számba véve megállapítható, hogy a Cég 1. terméke ugyanúgy kör alakú alapon helyezkedik el, ugyanúgy három gerezd alakú, kerek oldalsó fala van, ugyanúgy kétszintes, és a teteje is majdnem ugyanolyan kialakítású, mint a megkereső termékének. A kő megmunkálása, külső kinézete, szerkezete, színe is nagyon hasonló, a kétféle termék arányai is csaknem azonosak. A termékek fenti jellemzőik alapján összességükben feltűnő hasonlóságot mutatnak fel, az egyszerű szemlélő számára is nyilvánvaló a két termék esetében az azonos megjelenésre törekvés.

A fenti azonosságok és hasonlóságok, valamint a megkereső által leírt tényállás alapján megállapítható, hogy a Cég 1. által forgalmazott Dupla Gomba lámpa „Treff” mintázatú oldalsó elemekkel elnevezésű termék Megkereső Sziklás lámpaoszlop elnevezésű terméke alapján készült, azt kis mértékben megváltoztatva, de annak jellegzetes elemeit többszörözve, vagyis azok Megkereső termékének az utánképzései.

Seprűs kút (114) vs. Seprűs kút és Seprűs kút 2:

Megkereső „Seprűs kút” elnevezésű terméke egy finoman megmunkált, filigrán, kecses, élethű seprűt és egy fakéreg mintázatú, alapvetően kerek, de szabálytalan alakú medencét foglal magában, amelyben a csaprészt a seprű elem szárához kerül rögzítésre.

A Cég 1. kétféle „Seprűs kútja” formavilágában eltér a megkereső termékétől, mert medencéje egy vastag falú, felületesen megmunkált, robosztus, szabályos kör alakú edény, amelyből egy vastag hengeres kút elem emelkedik ki, kéményszerű sapkával, amely nem található meg a megkereső termékében. A Cég 1. terméke is alkalmazza a seprű motívumot, a seprű alak azonban kevésbé kidolgozott, és részben eltérő formájú, mint a megkereső termékében. Itt a seprű egy gyűrűszerű felső résszel kapcsolódik a nyélhez, míg a Megkereső termékénél ez az elem hiányzik, a seprű arányai is mások, itt rövidebb a seprű cső rész, és az alja sem hajlik vissza a medencébe érve, hanem egyenesen levágva áll a medence széléhez tapadva, nincs meg benne az a játékosság, az a dinamizmus, mint a Megkereső termékében.

Megállapítható, hogy Cég 1. a „Seprűs kút” elnevezésű két termékében a Megkereső féle „Seprűs kútból” csak a seprű motívumot vette át. Az is megállapítható, hogy a seprű megformálása nem azonos a Megkereső féle seprű formával. Mindazonáltal az eljáró tanács

véleménye szerint a Cég 1. „*Seprűs kút*” elnevezésű két termékében felismerhető a megkereső Megkereső „*Seprűs kútja*”, és, a megkereső által közölt tényállást is figyelembe véve, megállapítható, hogy a Cég 1. „*Seprűs kútjai*” a Megkereső féle „*Seprűs kút*” alapján, azt megváltoztatva, átdolgozva jöttek létre, származékos műként, amelyben a seprű elem nem csupán ötletként került felhasználásra, hanem a Megkereső féle „*Seprűs kút*” seprűjének részbeni megváltoztatásával.

Sziklamintás 32 cm átmérőjű váza (119.0) vs. Etna kaspó

Az „*Etna kaspó*” alakja és méretaránya nagyon hasonló a Megkereső által gyártott „*Sziklamintás 32 cm átmérőjű vázához*”, a termékek színe, anyaga, anyagszerkezete, külső megmunkálása is hasonló. Az „*Etna kaspón*” a Cég 1. külső díszítésként egy fonalszerű vonalat is elhelyezett, ez azonban nem teszi a terméket kevésbé összetéveszthetővé.

A fenti azonosságok és hasonlóságok, valamint a megkereső által közölt tényállás alapján megállapítható, hogy a Cég 1. által forgalmazott „*Etna kaspó*” elnevezésű termék Megkereső „*Sziklamintás 32 cm átmérőjű váza*” elnevezésű terméke alapján készült, azt kis mértékben megváltoztatva, de annak jellegzetes elemeit többszörözve, vagyis az Megkereső termékének az utánképzése.

Hengeres vázák (40, 41) vs. Rücskös váza

Megkereső hengeres váza terméke egy klasszikus váza, kaspó forma, amelynek külső anyagborítása kavicsos.

A Cég 1. „*Rücskös váza*” terméke szintén egy kerek klasszikus váza, kaspó forma, arányaiban hasonló a Megkereső féle termékhez, külső anyag borítása ugyanúgy kavicsos.

Az eljáró tanács megállapítja, hogy a Megkereső által gyártott „*Hengeres váza*” elnevezésű termék nem részesül szerzői jogi oltalomban, tekintettel arra, hogy annak egyéni, eredeti jellege nincsen sem formáját, sem pedig külső kialakítását, anyagmintázatát tekintve, sem pedig ezek összhatásában.

Mindezek alapján nem állapítható meg, hogy a Cég 1. megsértette volna Megkereső Hengeres vázán fennálló szerzői jogait.

Bakancs (42) vs. Fűzős bakancs, pillangós dekorral

Megkereső bakancs alakú terméke egy rajzolt, mesebeli bakancshoz hasonló, kijárt, széttaposott bakancs forma, gondos felületi kimunkálással, elváló talprésszel, kicsit felálló, gömbölyű orr résszel, amelyen jól kivehető a lépés okozta törés, a bakancson öt cipőfűző lyuk és az oldalán elöl és hátul is számtalan szegecs minta kapott helyet. A bakancs forma hátsó részén felvételt könnyítő hátsó rész található, az oldalsó részén a gyűrődések is alaposan kidolgozásra kerültek, színe fényes, sárgás, egyéb minta, díszítés nem található rajta.

A Cég 1. fűzős bakancs terméke az alábbiakban tér el a Megkereső féle terméktől:

- fűzővel rendelkezik
- eltérő az anyaga (matt, nem fényes)
- eltérő a színe (szürkés és nem sárgás)
- pillangó mintázat is van rajta

- a bakancs hátsó részének formája is eltér, nincs rajta külön elem.

A Cég 1. fűzős bakancs terméke az alábbiakban hasonlít a Megkereső féle termékre:

- cipőfűző lyukak száma ugyanúgy 5
- az oldalsó részen ugyanúgy van szegecs mintázat
- a bakancs kinézete összhatásában ugyanolyan, a kitaposott, elnyútt, régi cipő formát, amelynek szintén levált a talpa, hasonló megformáltságban jeleníti meg;
- orr része ugyanúgy felhajlik, gömbölyded alakú, és ugyanúgy megvan rajta a lépésránc,
- nyelve ugyanúgy kicsit kihajlik, karimája megvastagított,
- oldalsó részének szabása nagyon hasonló.

Összességében megállapítható, hogy a Cég 1. Fűzős bakancs terméke Megkereső bakancs elnevezésű terméke alapján készült, azt részben megváltoztatva, de annak jellegzetes elemeit többszörözve, vagyis az Megkereső termékének az utánképzése.

Budapest, 2014. június 13.

dr. Kabai Eszter
a tanács elnöke

dr. Horváth Katalin
a tanács előadó tagja

Pázmándi Antal
a tanács szavazó tagja